

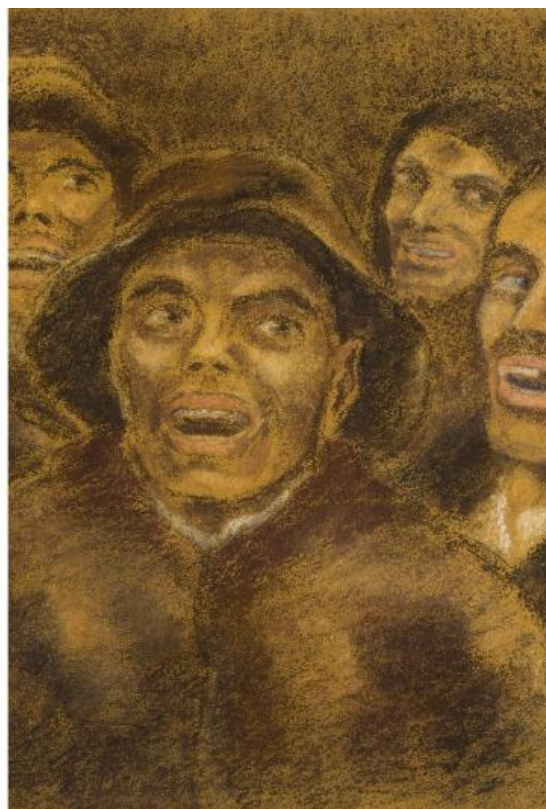
GY. SZABÓ BÉLA LIBER MISERORUM

Expozíció | Kiállítás | Exhibition

19.08–14.09.2019

Curator | Kurátor | Curator

HUNOR VÉCSEI

Gy. Szabó Béla 1931–1935 között készült szén- és pasztellrajz-sorozatának grafikai lapjain Kolozsvár külvárosi részei, annak lakói és azok mindennapjai elevenednek meg. A művész ezen korai, a közönség előtt – néhány kivételtől eltekintve – eddig ismeretlen munkái meglepő őszinteséggel tárják elénk az egykori Kolozsvár jelentős szociális problémáját: a gazdasági világválság által felfokozott munkanélküliséget és szegénységet. 1931-ben a kolozsvári Energia Villamossági Gépgyár alkalmazta mint géptervező mérnököt, és két évig a vasútállomáshoz közeli Kálvin utca 1. szám alatt lakott. Első ismert, Kolozsváron készült munkái lakhelye környezetét örökítik meg: téli kilátást az ablakból a Kálvin utcai háztetőkre, a vasútállomás környéki csavargókat. Első egyéni kiállítását, amelyre 1934. április 29. – május 10. között került sor, Szervátiusz Jenővel és Vásárhelyi Ziegler Emillel közösen rendezte a kolozsvári Minerva kiállítótermében. Gy. Szabó összesen ötvenkét szociális tematikájú munkát állított ki: Fellegrvár környéki és Szamos-parti részek, híd alatti horgászok, utcai csavargók, részegek és mulatozók tűnnek fel grafikai lapjain. 1934-ben, a kiállítása előtt Bözödi Györgynek adott interjújában érzékletesen számolt be erről az időszakáról: „Reménytelenül és komor hangulatokban jártam az utcákon, és ekkor ragadták meg figyelmem azok az emberi figurák, akiknek nagy részük hozzám hasonlóan, reménytelenül és nehéz viszonyok között jártak meggörnyedve a gondok alatt. Ez volt a romantikus korszakom, amikor impresszionista módon szociális témákat rajzoltam meg.” Kiállításunk címe ennek a szociális tematikájú sorozatnak mintegy összegzésére, Gy. Szabó Béla 1935-ben a Minerva kiadásában megjelent, ötven fametszetet magába foglaló *Liber miserorum* (Szegények könyve) kötetére utal. A művész hat fejezetre tagolta a könyvet, így adva egy elbeszélő olvasatot a metszeteknek. A bevezető és záró fejezet között a *Gaudium* (Öröm), a *Labor* (Munka), a *Quies* (Pihenés) és *Tristitia* (Szomorúság) részeket találjuk. Ezekon a metszeteken néhány vonalra egyszerűsödnek le a szociális témájú, nagyméretű grafikai lapokról ismert jelenetek. Míg egyes szén- és pasztellrajzain nyugtalanító, ködös hangulatot teremt a szén elsatírozásával, addig metszetein ezt a feszültséget a gyéren vésett dúc feketéje által dominált, vékony vonalrajza teremti meg. A kolozsvári külvárosok életét bemutató munkáit a kiállítás rendezésekor a *Liber miserorum*

fejezeteinek megfelelően csoportosítottuk. A szegények életének mindennapjaival ismerkedhetünk meg, láthatjuk örömeiket, az életben maradásért végzett munkájukat, a megnyugvást jelentő pihenésüket és reményvesztett szomorúságukat. Az 1931–1935 között következetesen készített, önálló grafikai lapjai és fametszetei erdélyi és romániai viszonylatban az egyik legkiterjedtebb szociális tematikájú sorozatot képezik.